

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	
MATERIA	Voz
DISCIPLINA	Técnica Vocal II
TITULACIÓN	Titulación superior en Arte Dramática
ESPECIALIDADE	Interpretación
ITINERARIO	
CURSO	2º
CRÉDITOS ECTS	5
CARÁCTER	Obrigatoria
DEPARTAMENTO	Interpretación
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	Mª Cristina Domínguez Dapena
DOCENTES	Nome e apelidos: Mª Cristina Domínguez Dapena Horario titorías: https://esadgalicia.com/profesorado/ Despacho: P.14 Contacto: cristina.dominguez.dapena@edu.xunta.es
DESCRICIÓN	<p>Dominio de todos os aspectos da técnica vocal (respiración, resoadores, articulación, emisión, etc.). A voz como instrumento creativo. Estudo da dicción: elementos técnicos e expresivos (ortofonía, prosodia, verso, etc.). Dominio das técnicas expresivas aplicadas aos diversos xéneros, estilos, formas de representación e medios audiovisuais. Dominio da comunicación verbal.</p>
COÑECEMENTOS PREVIOS	Convén ter cursada a disciplina Técnica vocal I.
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego ☒ Castelán ☐ Inglés ☐

2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE GRAO	
T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora
T6	Realizar autocrítica cara o propio desempeño profesional e interpersonal.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.
T17	Contribuír coa súa actividade profesional á sensibilización social verbo da importancia do patrimonio cultural, da súa incidencia nos diferentes ámbitos e na súa capacidade de xerar valores significativos.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
X1	Fomentar a autonomía e autorregulación no ámbito do coñecemento, as emocións, as actitudes e as condutas, mostrando independencia na recollida, análise e síntese da información, no desenvolvemento de ideas e argumentos dunha forma crítica e na súa capacidade para a propia motivación e a organización nos procesos creativos.
X2	Comprender psicoloxicamente e empatizar para entender e sentir as vidas, situacións e personalidades alleas, utilizando de maneira eficaz as súas capacidades de imaxinación, intuición, intelixencia emocional e pensamento creativo para a solución de problemas; desenvolvendo a súa

	capacidade para pensar e traballar con flexibilidade, adaptándose aos demais e ás circunstancias cambiantes do traballo, así como a conciencia e o uso saudable do propio corpo e o equilibrio necesario para responder aos requisitos psicolóxicos asociados ao espectáculo.
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social. Valorar a Arte Dramática como unha actividade integrada na sociedade e na cultura galegas, coas que comparte obxectivos e retos.
X6	Desenvolver unha metodoloxía de traballo, estudo e investigación encamiñada á autoformación na propia disciplina, procurando ámbitos axeitados para a formación continuada e para adaptarse a diversas situacións, especialmente ás derivadas da evolución da súa profesión.
X7	Valorar a Arte Dramática como unha actividade integrada na sociedade e cultura galegas, coas que comparte obxectivos e retos
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DE ESPECIALIDADE	
E11	Dominar os recursos expresivos necesarios para o desenvolvemento de procesos de interpretación, actuación e representación, no ámbito escénico e audiovisual.
E12	Participar na creación da partitura escénica e/ou personaxe, escénico ou audiovisual, e interpretalo adecuadamente, a través do dominio das diferentes técnicas interpretativas.
E13	Integrar e interactuar coas restantes linguaxes e códigos que conforman o espectáculo escénico ou audiovisual.
E15	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.

3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA	COMPETENCIAS VINCULADAS
1. Afianzar os coñecementos adquiridos na materia no curso anterior, para a posta en práctica na creación vocal do personaxe.	T1, T8, X1, E11
2. Coñecer e usar correctamente a fonética galega, para unha correcta utilización da lingua estándar e dos diferentes rexistros.	T1, T6, X3, E11
3. Coñecer a fonética castelá.	T1, T6, X3, E11
4. Aplicar a escoita activa, para acadar maior competencia na materia de técnica vocal.	T1, T6, X3, E11
5. Construír personaxes a partir da voz, para acadar excelencia interpretativa e vocal.	T1, T6, T8, X1, X2, X3
6. Integrar o traballo vocal na creación do personaxe	T1, T8, X1, X2, X3

7. Apoiar con recursos vocais e expresivos á disciplina de interpretación, para acadar maior excelencia na creación do personaxe.	T1, T8, X1, X2, X3
8. Coordinar o xesto e a palabra.	T1, T8, X1, X2, X3
9. Ampliar a gama expresiva da voz e da linguaxe, para dotar ao personaxe dunha maior riqueza de intencións interpretativas.	T1,T8
10. Afondar na aprendizaxe da caracterización da voz para fornecer de un maior número de recursos vocais ao personaxe.	T1, T6, T8, T15, X1, X3, X5, E11
11. Espertar e canalizar a necesidade de comunicar coa palabra para acadar unha óptima relación actor-espectador.	T1, T6, T8, T15, T17, X1, X2, X3, X5,E11
12. Comprender o espazo escénico: teatro, plató, estudo de gravación, para poder axeitar a voz do actor ou actriz a cada tipo de espazo escénico.	T1, T6, T8, T15, T17, X1, X2, X3, X5,E11

4. CONTIDOS		
TEMAS	SUBTEMAS	SESIÓNS (HORAS)
1.Repaso da respiración/ emisión/ articulación.	1.1. A respiración e os seus apoios musculares: abdominal, intercostal, costo-abdominal e pectoral. 1.2. Espazos de resoancia 1.2.1. Resoadores inferiores 1.2.2. Resoadores medios 1.2.3. Resoadores superiores 1.3. Adestramento da extensión vocal 1.3.1. Aplicación da extensión vocal ao personaxe. 1.4. Adestramento dos puntos de articulación.	10 (20 horas)
2. Construcción vocal do personaxe.	2.1 Puntos de partida na construción vocal dun personaxe. 2.1.1.perspectiva física 2.1.2 perspectiva psicolóxica. 2.2 A partitura vocal a partir de diferentes textualidades 2.2.1. a análise a partir da prosodia e da estrutura dramática do texto. 2.2.2. xesto e acción física 2.2.3. intencións físicas e orais	22 (44 horas)
3.Adecuación voz-espazo.	3.1. Espazo escénico interior (escenario, caixa negra...) 3.2. Rúa 3.3. Estudios 3.4. Micrófono	5 (10 horas)
4. Fonética.	4.1.Fonética galega 4.1.2.Sistema consonántico 4.1.3. Modelos de entoación 4.2.Introducción á fonética castelá.	8 (16 horas)

TOTAL SESIÓNS		45 (90 h.)

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE

Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Actividades introdutorias	2		2
Exposición práctico-teórica	12	5	17
Práctica individual	21	10	31
Práctica colectiva	46	20	66
Titorías individuais		8	8
Actividades de avaliación. Probas	3	5	8
Actividades de avaliación. Presentacións / mostras	5	12	17
Actividades de avaliación. Revisión	1		1
TOTAL	90	60	150
PORCENTAXE	60%	40 %	

Contémpase a posibilidade de teledocencia, por mor da evolución da pandemia por covid-19, que sería organizada a través de clases puntuais por videoconferencia coa plataforma Webex, ou outra indicada pola Consellería de Educación. Tamén se contempla o uso da plataforma Moodle, ademais do correo electrónico, ou outros medios (contacto telefónico) se o alumnado ten problemas de conectividade. No caso de corentena da profesora, ou do grupo, ou mesmo dun alumno/a, optarase tamén por este sistema de teledocencia. Para facer máis doada a transición a esta posibilidade, e tamén atendendo á situación actual da pandemia, e co permiso de inspección educativa, faranse titorías individuais ou grupais, por videoconferencia.

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE

Actividades	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado así como a presentar a materia.
Exposición práctico-teórica	Exposición por parte do docente dun tema sobre contidos da materia e a súa resolución na práctica.
Práctica individual	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Práctica colectiva.	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Titorías individuais	Entrevistas que o alumno mantén co profesor da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Actividades de avaliación. Probas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios

	prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta a actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.
Actividades de avaliación. Presentacións/Mostras.	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou do resultado dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Actividades de avaliación. Revisión.	Análise profesor/alumno dos recursos procedimentais empregados por este na resolución das probas e os seus resultados.

7. ATENCIÓN PERSONALIZADA

Seguimento	Farase un seguimento personalizado, facendo unha análise de cada caso específico e resolvendo cada casuística do modo máis axeitado.
Orientación	Orientación respecto ás dúbidas e inquietudes que xurdan en cada caso.
<p style="color: red;">Diante da situación actual provocada polo COVID 19, reforzase a atención especializada, e no caso de corentena dun alumno/a, deberá OBRIGATORIAMENTE realizar unha titoría semanal vía videoconferencia ou outro medio (teléfono), se a persoa non conta con medios telemáticos.</p>	

8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN

8.1 Avaliación ordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Descrición	descrición	
-Prácticas de respiración, emisión e articulación. (15%) -Prácticas orais de prosodia aplicadas a unha escena ou monólogo. (15%) -Aplicación da técnica vocal na mostra da materia de interpretación. (10%)	T1, T6, T8, X1, X2, X3, X5, EI1, EI2, EI3, EI5.	40%
Probas teóricas. Conceptos fundamentais da materia.	T1, T8, X3, EI5.	20%
Observación sistemática Observación na aula (40%): 1. Adquisición e aplicación das competencias físico-vocais adquiridas a partir das prácticas individuais e colectivas propostas pola/o profesor/a (15%) 2. Adquisición e aplicación das competencias adquiridas para a creación vocal do personaxe (15%) 3. Asistencia e actitude cara á aprendizaxe na aula (10%)	T1, T6, T8, T17, X1, X2, X3, X5, EI5.	40%

8.2. Avaliación extraordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Descrición	descrición	

Proba teórica sobre conceptos fundamentais da materia	T1, T8, X3, EI5.	20%
Traballo escrito, no que se describe dun xeito técnico e detallado, un adestramento vocal	T1, T8, X3, EI5.	10%
Probas prácticas: -Prácticas de respiración, emisión e articulación. (35%) -Prácticas orais de prosodia aplicadas a un texto a través da construción dun personaxe(35%)	T1,T6,T8, T13, T17, X1, X2, X3, X5, X7, EI1, EI2, EI3, EI5.	70%

8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Descrición	descrición	
Proba teórica e defensa oral sobre conceptos fundamentais da materia	T1, T8, X3, EI5.	20%
Traballo escrito, no que se describe dun xeito técnico e detallado, un adestramento vocal	T1, T8, X3, EI5.	10%
Probas prácticas: -Adestramento físico-vocal, proposto por o/a alumno/a, que probe a súa independencia á hora de realizar un quecemento vocal.(15%) -Prácticas de respiración, emisión, articulación e proxección, propostas por o/a docente. (15%) -Prácticas orais de prosodia aplicadas a un texto a través da creación dun personaxe. (40%)	T1,T6,T8, T13, T17, X1, X2, X3, X5, X7, EI1, EI2, EI3, EI5.	70%

9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS

Referencias básicas:

- Berry, C. (2006): *La voz y el actor*, Madrid, Ediciones Alba..
- Cornut, G. (1998): *La voz. Madrid*, Fondo de cultura económica, Breviarios.
- Freixeiro Mato, X.R. (1998): *Gramática da Lingua Galega, I, Fonética e Fonoloxía*, Vigo, Edicións A Nosa Terra.
- McCallion, M. (2006): *El libro de la voz*, Barcelona, Ed. Urano
- Martínez Celdrán, E. (2002): *Introducción á fonética*, Vigo, Ed. Galaxia
- Navarro Tomás, T. (1991): *Manual de pronunciación española*, Madrid, Consejo Superior de Investigaciones científicas.
- Knebel, M. (2004): *La palabra en la creación actoral*, Madrid, Ed. Fundamentos.
- Regueira, X. L. (coord.) (1998): *Os sons da lingua*, Vigo, Ed.Xerais de Galicia.

Regueira, X. L. (2011): *Diccionario de pronuncia*, Santiago de Compostela, Consello da Cultura Galega.

<http://es.scribd.com/doc/30452105/Diccionario-de-Pronuncia-Xose-Luis-Regueira-Version-Definitiva>

Segre V. & Naidich, S. (1987): *Principios de foniatría*, Buenos Aires, Ed Panamericana.

Stanislavski, K. (2009): *El trabajo del actor sobre si mismo en el proceso creador de la encarnación*, Barcelona, Alba Editorial.

Vieites, M. (2005): *Análise e interpretación de textos dramaticos*, Vigo, Ed. Galaxia.

Referencias complementarias

Knebel, M. (2003): *El último Stanislavsky*, Madrid, Editorial Fundamentos.

Quilis A. (2003): *Principios de fonología y fonética española*, Madrid, Arco Libros.

Uso de normas APA: www.normasapa.com

10. OBSERVACIÓNS

Esta Guía Docente pode alternar os temas e subtemas en función do proceso e as características do alumnado.

Traballarase en integración coa materia de Interpretación, cando así resulte preciso.

O alumno perderá o dereito de avaliación continua cando supere o dez por cento de faltas de asistencia.

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a ESAD de Galicia establece unha planificación extraordinaria que se **ACTIVARÁ NO MOMENTO EN QUE A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA O DETERMINE**, atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da presente programación docente. No suposto de que se produza unha emerxencia, a presente programación non sufrirá máis modificación que a derivada da necesidade de articular unha avaliación non presencial, para o que se establecerán as adaptacións necesarias nas actividades e ferramentas de avaliación, en relación coas competencias que se indican e coa ponderación que se sinala.

Para o caso da avaliación non presencial de toda a disciplina, as ferramentas e actividades de avaliación serán as que seguen:

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Descrición	descrición	
Proba teórica sobre conceptos fundamentais da materia que consistirá nun traballo baseado nun texto de divulgación do traballo da voz realista, proposto a profesora e defensa oral do mesmo, vía telemática.	T1, T8, X3, EI5.	20%
Traballo escrito, no que se describe dun xeito técnico e detallado, un adestramento vocal.	T1, T8, X3, EI5.	10%
Probas prácticas: -Adestramento físico-vocal, proposto por o/a alumno/a, que probe a súa	T1,T6,T8, T13, T17, X1, X2, X3, X5, X7, EI1, EI2, EI3, EI5.	70%

<p>independencia á hora de realizar un quecemento vocal.(15%)</p> <ul style="list-style-type: none">-Prácticas de respiración, emisión, articulación e proxección, propostas por o/a docente. (15%)-Prácticas orais de prosodia aplicadas a un texto a través da creación dun personaxe. (40%) <p>As probas prácticas serán realizadas vía telemática. Ademais, para as prácticas orais de prosodia é obrigatorio enviar antes unha análise prosódica e dramática do texto.</p>		
<p>No caso de que o tránsito se produza iniciado xa o curso escolar, ou no caso concreto dun alumno/a sometido a coarentena, na disciplina de Técnica Vocal II, combinarase a avaliación do traballo presencial do alumnado coa avaliación do traballo non presencial, determinando as ferramentas (presenciais e non presenciais) a utilizar e a ponderación das mesmas.</p> <p>AS PRESENTES MEDIDAS PODERÁN SER OBXECTO DE MODIFICACIÓN EN FUNCIÓN DAS DIRECTRICES OU INTRUCIÓN S QUE POIDA FACER PÚBLICAS A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA, QUE SE COMUNICARÁN EN TEMPO E FORMA AO ALUMNADO POLAS CANLES HABITUAIS (PÁXINA WEB E CORREO ELECTRÓNICO).</p>		